

TR 2017/ESOP/MI/A3/04/CCAGP/088

**TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon için Nötr Arazi Bozunumu
(Land Degradation Neutrality for Climate Change Adaptation in TR21 Trakya Region)
(İklimTrak) Projesi**

İklimTrak Projesi, EuropeAid/170484/ID/ACT/TR – İklim Değişikliğine Uyum Hibe programı (Climate Change Adaptation Grant Programme, CCAGP) kapsamında desteklenmektedir.

“İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programının (CCAGP)” kurumsal çerçevesi aşağıdaki kurum ve kuruluşlardan oluşmaktadır:

- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB), İklim Değişikliği Başkanlığı, Nihai Faydalanıcıdır.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Yatırımları Daire Başkanlığı (ABYDB), Sözleşme Makamıdır.
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Ofisi, Teknik Destek Ekibidir.

İklimTrak Proje personeli çalışmalarına başladı

TR21 Trakya Bölgesi'nde tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH, 2015)'nin 15. Maddesi ile uyumlu olarak; TR21 Trakya Bölgesinde (Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli) tarım arazilerindeki mevcut tahribat düzeyini ve iklim değişimi yanında diğer sosyoekonomik gelişmeler sonucu gelecekteki tahribatın nasıl değişeceğini ortaya koymak; ve riskli bölgelerde arazi tahribatının durdurulması ve restorasyonu için stratejiler geliştirerek iklim değişimine karşı uyum sağlamak amacıyla başlatılan İklimTrak projesine Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinden Akademisyen ve Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinden mühendisler projede görevlendirilerek çalışmalarına başladılar.

Bu kapsamda;

- ◆ Prof. Dr. Fatih KONUKCU (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) Proje Koordinatörü,
- ◆ Prof. Dr. İsmail KOCAMAN (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) Proje Asistanı;
- ◆ Prof. Dr. Selçuk ALBUT (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) Veri Yönetimi Koordinatörü;
- ◆ Prof. Dr. İsmet BAŞER (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü) Bitkisel Üretim Uzmanı,
- ◆ Prof. Dr. Tolga ERDEM (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) İklim Değişikliği Koordinatörü (Tarım üzerine etkisi),
- ◆ Prof. Dr. Canan ŞEN (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü) Çayır-Mera Yönetim Uzmanı,
- ◆ Prof. Dr. Duygu BOYRAZ ERDEM (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü) Toprak ve Arazi Kullanımı Yönetimi Uzmanı,

İklimTrak

TR 2017/ESOP/MI/A3/04/CCAGP/088

**TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon için Nötr Arazi Bozunumu
(Land Degradation Neutrality for Climate Change Adaptation in TR21 Trakya Region)
(İklimTrak) Projesi**

- ◆ Prof. Dr. Ahmet İSTANBULLUOĞLU (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) Su Yönetimi Uzmanı,
 - ◆ Prof. Dr. Bahattin AKDEMİR (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) Hassas Tarım/Tarımsal Teknoloji Uzmanı,
 - ◆ Prof. Dr. İlker NİZAM (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü) Tarımsal Ekoloji ve Biyoçeşitlilik Uzmanı,
 - ◆ Prof. Dr. Mustafa MİRİK (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü) Bitki Sağlığı ve Koruma Uzmanı,
 - ◆ Prof. Dr. Asude HANEDAR (TNKÜ, Çorlu Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü) Çevresel Etki Değerlendirme Uzmanı,
 - ◆ Doç.Dr. Mehmet ŞENER (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü) LD İzleme ve Değerlendirme Koordinatörü,
 - ◆ Dr. Öğr. Üyesi Harun Hurma (TNKÜ, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü) Tarım Ekonomisi Kredi Sigortası ve Finans Uzmanı,
 - ◆ Dr. Öğr. Üyesi Duygu DOĞAN (TNKÜ, Proje Ofisi koordinatörlüğü, Çerkezköy MYO) Mali Koordinatör,
 - ◆ Öğr Gör. Dr. Huzur DEVECİ (TNKÜ, Teknik Bilimler MYO) İklim Değişikliği Koordinatörü (Su kaynakları üzerine etkisi),
 - ◆ Öğr. Gör. Dr. Bahadır ALTÜRK (TNKÜ, Teknik Bilimler MYO) Veri Toplama ve İşleme Koordinatörü,
 - ◆ Zir. Müh. Osman Doğan (Tekirdağ Tarım ve Orman İl Müdürlüğü) Tekirdağ'de Kurumsal Koordinasyon ve Veri Sağlama Uzmanı,
 - ◆ Zir. Müh. Taner AKÇAKAYA (Kırklareli Tarım ve Orman İl Müdürlüğü) Kırklareli'nde Kurumsal Koordinasyon ve Veri Sağlama Uzmanı,
 - ◆ Zir. Müh. Oktay ÇALGICI (Edirne Tarım ve Orman İl Müdürlüğü) Edirne'de Kurumsal Koordinasyon ve Veri Sağlama Uzmanı
- olarak görevlendirilmiştir.

TR21 Trakya Bölgesinde arazi tahribatının mevcut durumu, geleceği, arazi tahribatının dengelenmesi ile ilgili modelleme çalışmaları devam etmekte olup, kısa bir süre içerisinde konu ile ilgili Eğitim Programları, Çalışmalar ve sonuç paylaşımı başlayacaktır.

Proje personeli "Proje Arazi Bozunumu İzleme Komitesi" adı altında aylık toplantılar yapmakta ve proje faaliyetleri ile ilgili gelişmeleri değerlendirmektedirler. Komite bu güne kadar yüz yüze 6 toplantı gerçekleştirmiştir.

TR 2017/ESOP/MI/A3/04/CCAGP/088

**TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon için Nötr Arazi Bozunumu
(Land Degradation Neutrality for Climate Change Adaptation in TR21 Trakya Region)
(İklimTrak) Projesi**

Arazi Tahribatı (Bozulumu)

1994 yılında kurulan Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi (UNCCD), çevre ve kalkınmayı sürdürülebilir arazi yönetimine bağlayan en önemli uluslararası anlaşmadır. Sözleşmenin kökeni 1977'deki ilk Birleşmiş Milletler Çölleşme Konferansı'na (UNCOD) kadar uzanmakla birlikte, esas adımları Rio de Janeiro'da düzenlenen öncü 1992 Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda (UNCED) ortaya çıkmıştır.

TR 2017/ESOP/MI/A3/04/CCAGP/088

**TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon için Nötr Arazi Bozunumu
(Land Degradation Neutrality for Climate Change Adaptation in TR21 Trakya Region)
(İklimTrak) Projesi**

UNCCD, çevresel sürdürülebilirliği desteklemek amacıyla çölleşmeyi/arazi bozulmasını tersine çevirmek ve insan yaşamı için hayati önem taşıyan kara tabanlı kaynakların sürekli kullanılabilirliğini sağlamak için toprak yönetimini savunmaktadır. UNCCD, 2012 yılındaki Rio+20 konferansında arazi bozulmasının dengelenmesi hedefi kavramını ortaya koyarak arazi bozulmasının dengelenmesinin (nötr arazi bozulması) Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (Sustainable Development Goals - SDG) yansıtılmasına öncülük etmiştir. 17 hedefin 15. si olan karasal yaşam başlığında; arazilerin sürdürülebilir şekilde yönetilmesi, çölleşmeyle mücadele, arazi bozulmasının durdurulması ve dengelenmesi ve biyoçeşitlilik kaybının önlenmesi hedeflenmektedir.

Arazi bozulması, kurak, yarı kurak ve kuru yarı nemli alanlarda, arazi kullanımlarından veya bir işlemde veya işlem kombinasyonundan kaynaklanan biyolojik veya ekonomik üretkenliğin ve karmaşıklığın azalması veya kaybı anlamına gelmektedir. Buna, rüzgar ve/veya suyun neden olduğu toprak erozyonu; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik veya ekonomik özelliklerinin bozulması; ve doğal bitki örtüsünün uzun vadeli kaybı gibi insan faaliyetlerinden ve yerleşim düzenlerinden kaynaklanan işlemler de dahildir (UNCCD, 1994).

Toprak bozulması ve arazi bozulması terimleri bazen yanlış bir şekilde birbirinin yerine kullanılmaktadır. Toprak bozulması sadece toprak erozyonundan ibaret değildir. Toprağın organik madde değişimi, karbon tutma kapasitesinin azalması, toprak üretkenliğinin sınırlanması gibi geniş bir kavramı temsil eder. Arazi bozulması ise iklimin, arazi örtüsünün, su kaynaklarının, toprakların ve bitki örtüsünün sosyo-ekonomik faaliyetler neticesinde bozulmasını kapsamaktadır (Douglas, 1994; FAO, 1999).

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) öncülüğünde dünyanın özellikle kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde, çölleşme riskinin hassas ülkelerinde arazi tahribatının dengelenmesine yönelik farklı çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaları Türkiye açısından ele alacak olursak, FAO ve Tarım ve Orman Bakanlığı-Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü (ÇEM) işbirliği ile, "Nötr arazi bozulması yaklaşımının ulusal düzeyde yaygınlaştırılması amacıyla "Arazi Tahribatının Dengelenmesi Yukarı Sakarya Havzası Projesi" 2019 yılında hayata geçirilmiştir.

Projenin finansmanı, GEF (Uluslararası Çevre Fonu) tarafından %100 hibe olarak temin edilmiş olup 2,4 Milyon ABD Doları'dır.

Projede iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak üzere, Yukarı Sakarya Havzası'nda; iklim dostu tarım uygulamaları ile ilgili kurumsal kapasite geliştirme, farkındalık oluşturma ve proje sahasındaki bazı alanlarda demonstrasyon faaliyetleri yürütülmektedir (https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Haber/610/Arazi-Tahribatının-Dengelenmesi-_atd_-Yukari-Sakarya-Havzasi-Projesi-Kapsaminda-Iklim-Dostu-Tarim-Uygulama-Demonstrasyonlari-Devam-Ediyor).

TR 2017/ESOP/MI/A3/04/CCAGP/088

**TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon için Nötr Arazi Bozunumu
(Land Degradation Neutrality for Climate Change Adaptation in TR21 Trakya Region)
(İklimTrak) Projesi**

Proje kapsamında arazi tahribatının dengelenmesine (ATD) yönelik bir karar destek sistemi (KDS) oluşturulacaktır. KDS projenin en önemli bileşenlerindedir. KDS, arazi bozulmasının önlenmesi ve azaltılması, kısmen bozulmuş arazinin iyileştirilmesi ve çölleşmiş arazilerin ıslahı için faaliyetleri bütünleştirmek ve koordine etmek amacıyla ileriye dönük bir süreç olarak tasarlanacak. Sistemde, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünde mevcut Potansiyel Ağaçlandırma Sahalarının Belirlenmesi Modeli (POS), Türkiye Çölleşme Modeli (TÇM) Modeli (TÇM), Toprak Organik Karbon Modeli (TOK), arazi üretkenliğine yönelik Ulusal Arazi Kullanım Arazi Örtüsü (UASİS) izleme sistemi kullanılacaktır (G. Erpul Et Al. Arazi Tahribatının Dengelenmesi Karar Destek Sistemi. Ankara: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları 2023, pp.467). Ayrıca, karar destek sisteminin sadece proje bölgesi için değil ulusal düzeyde kısmen bozulmuş arazilerin iyileştirilmesi ve çölleşmiş arazilerin ıslahı için faaliyetleri bütünleştirmek ve koordine etmek amacıyla ileriye dönük bir süreç olarak tasarlanacağı vurgulanmaktadır. ATD'nin başarılması; SDG1: Yoksulluğa Son, SDG 2: Açlığa Son, SDG 6: Temiz Su Sıhhi koşullar, SDG 7: Erişilebilir ve Temiz Enerji, SDG: 12 Sorumlu Tüketim ve Üretim, SDG:13 İklim Eylemi gibi bir çok Kalkınma Hedefine katkı sağlayacaktır. (Arazi Tahribatının Dengelenmesi Yukarı Sakarya Havzası Projesi Açılış Çalıştayı. 10 Aralık, 2019, Ankara) (G. Erpul et.al., 2023) <https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Sayfalar/AlbumDetay.aspx?Ogeld=3487>.

Kaynaklar

- G. Erpul Et Al. Arazi Tahribatının Dengelenmesi Karar Destek Sistemi. Ankara: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları 2023, pp.467.
- Douglas, M.G., 1994. Sustainable Use of Agricultural Soils. A Review of the Prerequisites for Success or Failure. Development and Environment Reports No. 11, Group for Development and Environment, Institute for Geography, University of Berne, Switzerland.
- FAO, 1999. Poverty alleviation and food security in Asia. In: Land degradation, Chapter 3. Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO).
- UNCDD, 1994. About the Convention, United Nations Convention to Combat Desertification (UNCDD).

Bu yayın, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriğinden yalnızca Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi sorumludur. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtır olarak yorumlanamaz.

İklimTrak